

TĂNG CƯỜNG HOẠT ĐỘNG DẠY NGHỀ CHO THANH NIÊN HOÀN THÀNH NGHĨA VỤ QUÂN SỰ Ở THÀNH PHỐ HÀ NỘI

LÊ DUY CHƯƠNG*
LÊ DUY DŨNG**

1. Hoạt động dạy nghề cho thanh niên hoàn thành nghĩa vụ quân sự ở Hà Nội

Thành ủy, Ủy ban nhân dân (UBND) thành phố Hà Nội luôn quan tâm, chú trọng công tác đào tạo nghề (ĐTNG) cho thanh niên nói chung và thanh niên hoàn thành nghĩa vụ quân sự (HTNVQS) nói riêng. UBND thành phố đã chủ động xây dựng Đề án ĐTNG và hỗ trợ giải quyết việc làm (GQVL) cho lao động; chỉ đạo Sở Lao động - Thương binh và Xã hội cùng với các tổ chức Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ, Mặt trận Tổ quốc của thành phố đẩy mạnh công tác tuyên truyền về học nghề, triển khai kế hoạch dạy nghề đến tất cả các quận, huyện, thị xã tuyên truyền rộng rãi chế độ, chính sách hỗ trợ của Nhà nước và thành phố cho các đối tượng học nghề. Đồng thời, tích cực huy động các nguồn lực để hỗ trợ cho các đối tượng học nghề là thanh niên, trong đó có thanh niên HTNVQS.

Căn cứ vào đặc điểm, tình hình của mỗi địa phương, UBND thành phố giao chỉ tiêu cụ thể cho các quận, huyện, thị xã, theo kế hoạch năm 2020 giải quyết việc làm cho 154.000 lao động¹. Nhiều cơ sở dạy nghề công lập trên địa bàn thành phố được thành lập, ngoài ra, còn có những cơ sở tư nhân khác tham gia dạy nghề, tập trung đào tạo các nghề, như: lái xe; sửa chữa máy tính, điện thoại, điện tử, điện lạnh; hướng dẫn viên du lịch vệ sĩ; kỹ thuật trồng nấm, hoa, cây cảnh, rau hữu cơ; tạo mẫu tóc; trang điểm; dẫn

chương trình (MC)..., bước đầu đáp ứng nhu cầu của người học và thị trường lao động.

Đối với ĐNT cho thanh niên HTNVQS, UBND thành phố chú trọng chỉ đạo tổ chức hướng dẫn tham gia học nghề, tham gia tuyển việc làm tại các phiên giao dịch. Trong năm 2020, Hà Nội đã thực hiện được 275 phiên giao dịch việc làm cho người lao động, trong đó 252 phiên được thực hiện tại các điểm, sàn giao dịch². Từ năm 2015 - 2019, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội đã giao Trung tâm Dịch vụ việc làm Hà Nội tổ chức các phiên giao dịch việc làm chuyên đề dành cho đối tượng là bộ đội xuất ngũ trên địa bàn thành phố. Đã thực hiện 8 phiên giao dịch chuyên đề với 3.840 thanh niên HTNVQS được tư vấn việc làm, hướng nghiệp, phổ biến chính sách pháp luật và cung cấp thông tin thị trường lao động, trong đó được tuyển dụng 1.200 trực tiếp tại các phiên giao dịch³.

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác ĐTNG cho thanh niên HTNVQS còn một số hạn chế, như: một số cơ sở dạy nghề trên địa bàn thành phố không đạt chuẩn theo quy định về cơ sở vật chất và đội ngũ giáo viên, gây ảnh hưởng không tốt đến chất lượng đào tạo và khả năng có việc làm của người học nghề; ĐTNG ngắn hạn còn chiếm tỷ trọng lớn trong tổng số lao động được ĐTNG hàng năm

* PGS.TS, Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

** ThS, Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

của thành phố; thời lượng thực hành nghề còn ít. Năng lực chuyên môn, tay nghề sau khi hoàn thành khóa học mới chỉ đáp ứng một phần yêu cầu của doanh nghiệp (DN); trình độ ngoại ngữ, tin học nhìn chung còn thấp; kỹ năng giao tiếp, làm việc nhóm, tính kỷ luật, tác phong công nghiệp, khả năng sáng tạo và tính chủ động chưa cao.

2. Giải pháp nâng cao chất lượng hoạt động dạy nghề cho thanh niên hoàn thành nghĩa vụ quân sự ở thành phố Hà Nội

Một là, tiếp tục triển khai thực hiện hiệu quả hoạt động dạy nghề cho lao động.

Các trung tâm giới thiệu việc làm ở các quận, huyện, thị xã cần chú trọng việc khảo sát, lựa chọn nghề đào tạo phù hợp với đối tượng và phương hướng phát triển kinh tế của thành phố; tổ chức tư vấn trước và sau khi học nghề; tăng cường hỗ trợ GQVL tại chỗ cho thanh niên HTNVQS. Một trong các hướng ĐTN cần coi trọng trong thời gian tới là tổ chức nhiều lớp đào tạo, nhân cấy nghề, truyền nghề tại các làng nghề truyền thống nhằm cung cấp nhân lực cho công tác bảo tồn, duy trì và phát triển làng nghề. Đồng thời, mở các lớp ĐTN nông nghiệp công nghệ cao, giúp các thanh niên HTNVQS đang làm nông nghiệp có thêm kiến thức xây dựng các mô hình sản xuất nông nghiệp đạt hiệu quả kinh tế cao, góp phần tạo việc làm ổn định cho lao động.

Hai là, kết hợp nâng cao chất lượng đào tạo của các cơ sở dạy nghề với khuyến khích các DN trên địa bàn thành phố tham gia dạy nghề cho thanh niên HTNVQS.

Một trong những yếu tố hạn chế khả năng tìm việc làm của thanh niên HTNVQS sau khi hoàn thành các khóa học là do nội dung đào tạo chưa gắn với nhu cầu của DN. Cần tổ chức khảo sát kết quả đào tạo của các cơ sở dạy nghề, so sánh với yêu cầu của thị trường lao động trên địa bàn để kịp thời hoàn thiện chương trình, nội dung và phương pháp đào tạo cho sát thực tế, tránh

lãng phí nguồn lực đầu tư của xã hội. Cùng với đó, huy động các DN tham gia ĐTN cho thanh niên HTNVQS. Các cơ quan chức năng cần nghiên cứu, tham mưu cho UBND thành phố hoàn thiện chính sách hỗ trợ ĐTN cho thanh niên, trong đó có quy định hỗ trợ về ĐTN trong các DN. Khi đó, sẽ có thêm nhiều DN đăng ký tham gia dạy nghề, cũng như thanh niên HTNVQS có cơ hội tham gia học những nghề mà các DN đang cần, qua đó, nâng cao chất lượng lao động sát với nhu cầu của DN. Ngoài ra, để khuyến khích các DN tham gia ĐTN, thành phố cần có quy định hỗ trợ, vay vốn ưu đãi để xây dựng cơ sở vật chất, mua sắm máy móc, trang thiết bị cho dạy nghề...

Ba là, đẩy mạnh hoạt động giới thiệu việc làm và hỗ trợ tạo việc làm cho thanh niên HTNVQS.

Đẩy mạnh giới thiệu việc làm gắn với nâng cao hiệu quả hoạt động của các trung tâm giới thiệu việc làm. Theo đó, các trung tâm giới thiệu việc làm cần phối hợp chặt chẽ với nhau, nâng cao hơn nữa chất lượng hoạt động của các sàn giao dịch việc làm; tăng cường liên kết với các DN trong và ngoài địa bàn thành phố để nắm bắt thông tin về nhu cầu lao động của các DN, thu hút nhiều hơn các DN có nhu cầu thật sự tuyển dụng lao động tham gia. Phối hợp chặt chẽ với các đài truyền hình, truyền thanh, các tổ chức Mặt trận Tổ quốc, Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ, Hội Cựu chiến binh để thông báo rộng rãi các thông tin về hoạt động của các sàn giao dịch và nhu cầu tuyển dụng (chỉ tiêu, yêu cầu) của các DN.

Trên cơ sở chính sách chung về hỗ trợ, tạo việc làm cho thanh niên, các cơ quan quản lý nhà nước của thành phố cần tiếp tục cụ thể hóa thành những quy định ưu đãi đối với các dự án, đề án ĐTN và GQVL nhằm tháo gỡ những khó khăn của thanh niên HTNVQS trong việc tiếp cận các nguồn lực để tham gia học nghề và tự GQVL, đặc biệt là vấn đề vay vốn. Đối với những chương trình,

dự án tạo việc làm cho thanh niên có tính khả thi được các tổ chức đoàn hoặc thanh niên đề xuất, sau khi có sự thẩm định của các cơ quan quản lý nhà nước liên quan, cần có sự hỗ trợ nguồn lực từ ngân sách, hoặc từ các nguồn vốn vay ưu đãi dưới hình thức tín chấp của các tổ chức tín dụng... Ngoài ra, các biện pháp hỗ trợ thanh niên HTNVQS tự tạo việc làm cần hướng vào khuyến khích họ phát triển các DN vừa và nhỏ, hộ kinh doanh cá thể, tiểu thương, tạo điều kiện thuận lợi cho thanh niên HTNVQS tiếp cận được các nguồn vốn vay hỗ trợ GQVL, xóa đói, giảm nghèo để tự tạo việc làm.

Bốn là, đổi mới nội dung chương trình đào tạo, chuẩn hóa đội ngũ giảng dạy, đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ quá trình dạy nghề cho thanh niên HTNVQS.

Tập trung xây dựng, đổi mới chương trình, nội dung đào tạo theo hướng đa dạng hóa chương trình, đáp ứng nhu cầu thị trường lao động và tạo cơ hội học tập cho người lao động. Bổ sung những nội dung cần thiết theo hướng bảo đảm kiến thức cơ bản, cập nhật với tiến bộ khoa học - công nghệ, tăng năng lực thực hành nghề nghiệp, năng lực tự học của người học. Xây dựng, thiết kế chương trình dạy nghề theo phương pháp tích hợp, chương trình dạy nghề theo module, tăng cường kỹ năng thực hành nghề để người học dễ dàng tiếp cận kiến thức, nâng cao kỹ năng nghề sau khi đào tạo.

Chuẩn hóa đội ngũ cán bộ giảng dạy, xây dựng cơ chế ràng buộc đối với giáo viên định kỳ phải đi thực hành, thực tập tại DN có ngành nghề sản xuất - kinh doanh, dịch vụ phù hợp với nghề đào tạo thông qua hợp đồng giữa DN và cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Sản phẩm thực tập của giáo viên tại cơ sở sản xuất, dịch vụ là cơ sở đánh giá kỹ năng nghề nhà giáo. Xây dựng các tiêu chuẩn kỹ năng nghề nghiệp cho giáo viên dựa trên chức năng, nhiệm vụ, phương pháp đào tạo lấy hoạt động người học làm trung tâm... Thường xuyên tổ chức dự giờ của giáo viên,

hội thi, hội giảng giáo viên dạy nghề các cấp, trên cơ sở đó, xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng giáo viên sát thực tế, hướng tới đạt chuẩn, góp phần nâng cao chất lượng ĐTN. Đồng thời, hoàn thiện hệ thống các cơ sở dạy nghề, đa dạng hóa các loại hình ĐTN. Tập trung đầu tư cơ sở vật chất, các phòng học lý thuyết và phòng thực hành, trang thiết bị dạy nghề của các cơ sở dạy nghề nhằm đáp ứng được nhu cầu học tập của học viên □

Chú thích:

1, 2. *Kế hoạch số 08/KH-UBND ngày 09/01/2020 của Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội về giải quyết việc làm cho người lao động trên địa bàn thành phố Hà Nội năm 2020.*

3. *Sở Lao động - Thương binh và Xã hội Hà Nội. Báo cáo kết quả tổ chức tư vấn, hướng nghiệp học nghề, giới thiệu việc làm cho các đối tượng là bộ đội xuất ngũ trên địa bàn Hà Nội và quân nhân sắp hoàn thành nghĩa vụ quân sự phục vụ tại ngũ trong quân đội của các cơ quan, đơn vị trực thuộc Bộ Tư lệnh Thủ đô, giai đoạn 2015 - 2020. Tháng 3/2021.*

Tài liệu tham khảo:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I, II.* H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021.

2. *Kế hoạch số 08/KH-UBND ngày 09/01/2020 của Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội về giải quyết việc làm cho người lao động trên địa bàn thành phố Hà Nội năm 2020.*

3. *Kế hoạch số 31/KH-UBND ngày 12/02/2020 của Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội về đào tạo nghề cho lao động nông thôn theo Quyết định số 1956/QĐ-TTg trên địa bàn thành phố Hà Nội năm 2020.*

4. *Quyết định số 1956/QĐ-TTg ngày 27/11/2009 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án Đào tạo nghề cho lao động nông thôn đến năm 2020.*

5. Harry Toshima (2017). "Regarding job creation in the agricultural production sector". *Japan Economy Review*, No (29), pp. 23 - 47.

6. Lars Kolvereid, Olga Iermolenko (2020), "Training Ukrainian military in job creation and job taking", *European Journal of Training and Development*, 10 February 2020.